

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

๑. ความสอดคล้อง

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๖ เศรษฐกิจฐานราก

- แผนแม่บทย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

๒. หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ เช่น การขาดความรู้ของเกษตรกร ผลผลิต ล้นตลาด ต้นทุนการผลิตสูง การขาดแคลนน้ำสลับกับปัญหาอุทกภัย ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้สารเคมีในภาคเกษตร และการเติบโตของเมือง ปัญหาการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนโครงสร้างประชากรที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และความท้าทายจากภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การกีดกันทางการค้าที่รุนแรงขึ้น การเปิดเสรีการค้าสินค้าเกษตร และความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก ปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน ความยากจนของเกษตรกรรายย่อยและนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในที่สุด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้มีนโยบายปฏิรูปการเกษตรของประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ ที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในด้านการพัฒนา ทั้งประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการเกษตร และประโยชน์เพื่อเกษตรกร ที่จะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป โดย ปี ๒๕๕๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นนโยบายที่ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องดำเนินการ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรที่มีความพร้อมรับกับสถานการณ์ด้านการเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรไทยมีความพร้อม มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพการเกษตร จึงได้กำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร มีความรอบรู้ในระบบการผลิตด้านการเกษตรแต่ละสาขา มีความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยงและการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม และถือเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในเรื่องการดูแลลูกหลานของเกษตรกร โดยการพัฒนาและสร้างคนรุ่นใหม่เข้าสู่เกษตรยุคใหม่ ผลิตเกษตรกรและชาวนารุ่นใหม่ให้เรียนรู้เรื่องเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือ การบริหารจัดการและขับเคลื่อนชุมชน โดยมุ่งหวังให้คนรุ่นใหม่จบภาคการเกษตร มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการเกษตรทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืนในการประกอบอาชีพการเกษตร การพึ่งพาตนเอง และการแข่งขันทางการค้าในอนาคต นอกจากนี้ ความสามารถของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่หันมาทำการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเป็น “ทำน้อยได้มาก” ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) และการเกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming) มีการใช้วิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดเป็นการสร้าง New Startups ด้านเทคโนโลยีการเกษตร ตลอดจนการใช้ ICT เพื่อการพัฒนา Digital Market ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ตามนโยบายพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยมีการแบ่งช่วงอายุของกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ คือ อายุ ๑๗ – ๔๕ ปี และยกระดับการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้จัดการเรียนรู้ มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด จนเป็นเกษตรกรมืออาชีพ เป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้ชุมชนเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานการเกษตร

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรมีการพัฒนาเกษตรกรให้ก้าวสู่สังคมเกษตรรูปแบบใหม่จากผู้ผลิตอย่างเดียวเป็นผู้ประกอบการเกษตร พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำที่มีความสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าทั้งในและต่างประเทศ และสามารถปรับตัวรองรับเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม เป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำในการทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๓.๒ เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและเกษตรกรต้นแบบ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร สร้างทักษะในการพัฒนาการประกอบการเกษตรสมัยใหม่ที่มีการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าทั้งในและต่างประเทศ

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๔.๑ เป้าหมาย ประกอบด้วย

๔.๑.๑ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

๑) การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

- เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๕๐ ราย

๒) การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

- เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน ๕๐ ราย

๔.๒ สถานที่ดำเนินการ

- พื้นที่ดำเนินการครอบคลุม ๙ อำเภอ ในจังหวัดหนองคาย

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

๕.๑ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรปราดเปรีองและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

๑. การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

๑.๑ พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

๑) อบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

วิธีการดำเนินงาน

๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๔๐ ราย ตามคุณสมบัติ ดังนี้

๑ มีอายุระหว่าง ๑๗ – ปี และเริ่มต้นทำการเกษตร ๔๕

๒ มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเองสมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

๓ ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว

รายละเอียดตามบัญชีจัดสรรเป้าหมายรายอำเภอ ดังนี้

๑ อำเภอสังขม .	จำนวน ราย ๔
๒. อำเภอโพธิ์ตาก	จำนวน ราย ๔
๓. อำเภอศรีเชียงใหม่	๕ จำนวนราย
๔. อำเภอท่าบ่อ	จำนวน ราย ๕
๕. อำเภอเมือง	จำนวน ราย ๕
๖. อำเภอสระใคร	จำนวน ราย ๔
๗. อำเภอโพธิ์ชัย	จำนวน ราย ๕
๘. อำเภอรัตนาปี	จำนวน ราย ๔
๙. อำเภอเฝ้าไร่	จำนวน ราย ๔

รวม จำนวน ๔๐ ราย

๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นให้ความสำคัญกับเกษตรกรรุ่นใหม่ในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง บูรณาการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ Young Smart Farmer รุ่นพี่ และศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยดำเนินการอย่างน้อย ๒ เวที ดังนี้ ดังนี้

เวทีที่ ๑ จัดเวทีวิเคราะห์ตนเอง ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ จัดทำแผนที่กิจกรรม แผนการแผนการผลิตรายบุคคล (การตลาด/ผลิต(IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจกรรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร รวมถึงประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer ก่อนการเรียนรู้ โดยนำมาใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดหาช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร

เวทีที่ ๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เชื่อมโยงเครือข่ายระดับจังหวัด นำเสนอผลงานจากการเรียนรู้ และให้เกษตรกรรุ่นใหม่วางแผนอนาคตสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer หลังการเรียนรู้ ทั้งนี้ ในระหว่างการจัดเวทีที่ ๑ และ ๒ สามารถเพิ่มเติมการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการประสานงาน เชื่อมโยงแหล่งความรู้ที่เหมาะสมได้

๓สำนักงานเกษตรจังหวัด (ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สรุป และรายงานผลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ทำเนียบเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะเข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๖๖ ทำเนียบวิทยากร และผลการติดตามการนำความรู้ไปปฏิบัติ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านทางระบบ ffgdev.doae.go.th (ระบบฐานข้อมูล Young Smart Farmer)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

๒) ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่

๓.๑) พัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่

(๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ และเครือข่าย Young Smart Farmer ระดับจังหวัด จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำแผนการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๖ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเกษตร การพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตร เน้นการสร้างเสริมกระบวนการทำงานของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ และเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น

(๑.๑) ปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ ปัจจัยการผลิต ฯลฯ

(๑.๒) จัดทำวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนรู้ การจัดทำสื่อถ่ายทอดความรู้ การจัดทำป้ายข้อมูลเจ้าของศูนย์ฯ ข้อมูลศูนย์ฯ ข้อมูลเครือข่ายศูนย์ฯ และป้ายศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

(๒) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สรุปและรายงานผลการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านทางระบบ ffgdev.doae.go.th (ระบบฐานข้อมูล Young Smart Farmer)

๕.๒ การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

๑) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

๑.๑) อบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(๑) สำนักงานเกษตรอำเภอ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๙ อำเภอ ๆ ละ ๑๐ ราย รวม ๙๐ ราย โดยพิจารณาตามคุณสมบัติ ดังนี้

(๑.๑) มีความสนใจและมีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนา เป็น Smart Farmer

(๑.๒) เกษตรกรที่ยังไม่เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เนื่องจากยังไม่ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานครบทั้ง ๖ ข้อ

(๑.๓) เกษตรกรที่เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) อยู่แล้วแต่ผ่านตัวบ่งชี้ยังไม่ครบ ๑๕ ข้อ

(๑.๔) เกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกรรายย่อย

(๑.๕) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว

(๒) สำนักงานเกษตรอำเภอสัมภาษณ์เกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการ และกรอกรายละเอียดใบสมัครพร้อมประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ครั้งที่ ๑และบันทึกข้อมูลลงในช่อง “ก่อน” ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>) และจัดทำหลักสูตรเพื่อ

พัฒนาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ตามความต้องการของเกษตรกร โดยมีกรอบวิชาที่กำหนดดังนี้

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
๒. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
๓. การจัดการศัตรูพืช
๔. ระบบเกษตรอัจฉริยะ
๕. มาตรฐานสินค้าเกษตร
๖. เกษตรกรรมผสมผสาน
๗. การจัดการดินและปุ๋ย
๘. การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร
๙. การจัดการฟาร์ม

บัญชีต้นทุน/การทำบัญชีครัวเรือน ๑๐

๑๑. การแปรรูปการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
๑๒. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสืบค้นข้อมูล
๑๓. วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการพัฒนา

เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(๓) จัดเวทีที่ ๑ จัดทำเวที ปรับแนวคิดในการเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) อบรมและพัฒนาความรู้และทักษะตามแผนความต้องการ โดยเลือกวิชาตามกรอบหลักสูตรที่กำหนด หรือวิชาการที่เหมาะสม สอดคล้องกับคุณสมบัติของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ๖ ตัวชี้วัด ๑๕ ตัวบ่งชี้ รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๔) จัดเวทีที่ ๒ เวทีสรุปผลและทบทวนความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการนำความรู้ที่ได้รับจากเวทีที่ ๑ ไปปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเกษตร และวิพากษ์ผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan: IDP) พร้อมทั้งประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่องหลังการอบรม โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเป็นผู้ประเมินโดยใช้ข้อมูลจากการเยี่ยมเยียนติดตาม ตามระบบ T&V System ร่วมกับการสัมภาษณ์เกษตรกร ตามแบบประเมินคุณสมบัติของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนการพัฒนาตนเอง (IDP) ของเกษตรกร และบันทึกผลการประเมินเกษตรกรปราดเปรื่อง ในระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>) ภายใน ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖

ทั้งนี้ ช่วงระยะเวลาของการจัดทำเวทีที่ ๑ และเวทีที่ ๒ ควรห่างกันอย่างน้อย ๔๐ วัน เพื่อประสิทธิภาพในการติดตามและประเมินคุณสมบัติของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(๕) สำนักงานเกษตรจังหวัดติดตามและรายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

๑.๒) จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ระดับพื้นที่

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกแปลงเรียนรู้ต้นแบบของเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรที่ต้องการพัฒนาให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) จังหวัดละ ๑ แปลง โดยต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑) เป็นเกษตรกรที่ผ่านการประเมินจากระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>)

๒) ต้องไม่เป็นเกษตรกรที่เป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

สนับสนุนวัสดุหรือปรับปรุงพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เช่น ด้านปรับปรุงและพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน ด้านการจัดการของเหลือจากการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ด้านการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด เป็นต้น พร้อมทั้งจัดทำป้ายข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เจ้าของแปลง และจัดทำแผนการผลิตและการตลาด เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

๒) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ระดับจังหวัด

๒.๑) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ระดับจังหวัด

(๑) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ถอดองค์ความรู้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ที่เข้าร่วมกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ระดับพื้นที่ เพื่อจัดทำข้อมูลเกษตรกร ในประเด็น ดังนี้

(๑.๑) ข้อมูลกิจกรรมการผลิตของเกษตรกร

(๑.๒) แผนและผลการดำเนินกิจกรรม

(๑.๓) การบริหารจัดการการผลิตและมาตรฐานที่ได้รับการรับรอง

(๑.๔) การจัดการทางการตลาดและช่องทางการตลาด

(๑.๕) ความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในชุมชน

(๑.๖) การบริหารจัดการทรัพยากรและการจัดการของเหลือจากการผลิต

(๑.๗) การใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรม เครื่องจักรกลทางการเกษตร

(๑.๘) ปัจจัยความสำเร็จของการประกอบอาชีพของเกษตรกรเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)

(๑.๙) ประเด็นอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำเอกสารถอดองค์ความรู้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ระดับจังหวัด ในรูปแบบเอกสารและไฟล์ .pdf เพื่อใช้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ – เดือนกันยายน ๒๕๖๖

๗. แผนปฏิบัติงาน

๗.๑ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

กิจกรรมขั้นตอน/	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๕			ปี ๒๕๖๖								
	ต.ค.๖๕	พ.ย.๖๕	ธ.ค.๖๕	ม.ค. ๖๖	ก.พ. ๖๖	มี.ค. ๖๖	เม.ย. ๖๖	พ.ค.๖๖	มิ.ย. ๖๖	ก.ค.๖๖	ส.ค. ๖๖	ก.ย.๖๖
การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่												
๑ พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer												
๑.๑) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ** (จังหวัดดำเนินการ)			★	★	★	★						
๒.ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่												
๒.๑พัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ** (จังหวัดดำเนินการ)					★	★	★	★				
๒.การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง)Smart Farmer)												
๒.๑พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำนวน ๒ ครั้ง ** (อำเภอดำเนินการ)				★	★	★	★					
๑.๒) จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)ระดับพื้นที่ ** (จังหวัดดำเนินการ)					★	★	★	★				
๒) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ระดับจังหวัด												
๒.๑) ถอดองค์ความรู้เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ระดับจังหวัด ** (จังหวัดดำเนินการ)						★	★	★				

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๘.๑ ผลผลิต (Output)

๘.๑.๑ จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Young Smart Farmer

๘.๑.๒ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer

๘.๑.๓ จำนวน Smart Farmer หรือ Young Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร

๘.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

๘.๒.๑ เกษตรกรสามารถพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของตนเองได้ มีการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค มุ่งสู่การเป็น Smart Product ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๘.๒.๒ เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร

๘.๒.๓ เกษตรกรเป็นผู้นำด้านการเกษตร และมีเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพให้แก่เยาวชน เกษตรกร และบุคคลทั่วไปได้ สามารถสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

๘.๓ ตัวชี้วัด

๘.๓.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่ (จำนวน ๔๐ ราย ได้รับการอบรมพัฒนาให้เป็น Young Smart Farmer

๘.๓.๒ (เกษตรกร จำนวน ๔๐ ราย ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer และมีแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่มีความพร้อมในการเป็นกำลังสำคัญในภาคการเกษตรของประเทศในอนาคต และเกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อการพัฒนาทหารกองประจำการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพก่อนปลดประจำการ

๙.๒ เกษตรกรรุ่นใหม่มีศักยภาพและขีดความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรสูงอายุ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร เกิดการเพิ่มมูลค่าสินค้าภาคเกษตร รวมทั้งพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำทางการเกษตร พึ่งพาตนเองได้ เชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรและหน่วยงานภาคี

๙.๓ เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) มีทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มีการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัย มีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนเกิดเครือข่าย Smart Farmer เป็นต้นแบบให้เพื่อนเกษตรกร

๙.๔ เกษตรกรก้าวสู่สังคมเกษตรรูปแบบใหม่ เป็นผู้ประกอบการเกษตรมืออาชีพที่มีความสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าทั้งในและต่างประเทศ และปรับตัวรองรับเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม เป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรรายอื่น

๑๐. การประเมินผลโครงการ

๑๐.๑ ประเมินผลการได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer หรือผู้ประกอบการ เกษตร จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doe.go.th)

๑๐.๒ ประเมินผลจำนวน Young Smart Farmer และ Smart Farmer ที่เพิ่มขึ้น จากระบบ สารสนเทศเกษตรกรปราชญ์ (SF/YSF/๓ก) (ffgdev.doe.go.th)

โดยประเมินผลโครงการหลังจากดำเนินการแต่ละกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว หรือภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

๑๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ/

๑) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

นายเวียน ธรรมสอน

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

นายวินัย พิมพ์พานิช

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทร .๐๔๒-๔๑๑๕๖๒ ต่อ๑๘

โทรสาร ๐๔๒-๔๑๑๕๖๔

E-mail : nkdoae@hotmail.com